

Beantwoording vragen (vaktechnische) financiële ruimte herziening afschrijvingstermijnen

Vraag gesteld door Hans Verdellen namens de fractievoorzitters op 18 november 2022 (per mail)

De herziening van het activa/afschrijvingsbeleid van WL staat voor volgend jaar op de planning.

Vooruitlopend hierop bestaat er behoefte om inzichtelijk te krijgen wat een herziening van de afschrijvingstermijnen voor ruimte zou bieden in financiële zin, meerjarig.

Gaarne in een korte beschouwing aangeven wat het zou betekenen als de termijnen met 5 en/of 10 jaar zouden worden aangepast voor de vrijval van financiële middelen en daarmee voor ruimte in de exploitatie van WL.

Vraag gesteld door Guiseppe Noteborn namens de VVD op 23 november 2022 (per mail)

In de technische beantwoording van begrotingsvraag 127 van de VVD is geen goede beantwoording ontvangen. In de beantwoording staat dat het aanpassen van afschrijvingstermijnen niet kan vanwege een nota. De vraag is wat kan juridisch gezien, een nota stellen we zelf vast en mogen we altijd aanpassen dus dat is wel mogelijk en heel vreemd dat daardoor de rest van de vraag niet beantwoord is. Daarom nogmaals de vraag welke posten kunnen van 30 naar 50 jaar afschrijving en wat levert dat op?

Antwoord

Alvorens wordt ingegaan op financiële ruimte van een herziening van afschrijvingstermijn wordt even stilgestaan bij een aantal aspecten van de het activabeleid in relatie tot een herziening (lees verlenging) van de afschrijvingstermijn.

Afschrijven

Afschrijven is het boekhouden tot uitdrukking brengen van de waardevermindering van een duurzaam productiemiddel dat op de balans wordt verantwoord omdat het nut daarvan zich over meer dan een jaar uitstrekt. Deze waardevermindering wordt administratief geboekt en is onderdeel van de exploitatiekosten. Het criterium voor de afschrijvingstermijn is de periode waarin het object nuttig gebruikt kan worden, dan wel zijn nut afwerpt (economische levensduur). Veranderende economische inzichten, technologische ontwikkelingen, gewijzigde omstandigheden en andere omstandigheden kunnen tot gevolg hebben dat het nut van een object eerder ophoudt dan verwacht. Deze economische veroudering leidt dan tot versnelde afschrijving.

Voorbeeld versnelde afschrijving

Indien de afschrijvingstermijn van IT-investeringen met een afschrijvingstermijn van 5 jaar wordt verlengd zou dat betekenen dat wordt afgeschreven op zaken waarvan het 'nut' verdampt is (uitgefaseerde apparatuur). Dit zal dat in enig jaar moeten leiden tot een inhaalafschrijving.

Nota activabeleid en wettelijke kaders

Op 28 november 2018 is het activabeleid WL door het AB van WL vastgesteld. Hierin is de waardering van de vaste activa en het afschrijvingsbeleid van Waterschap Limburg uitgeschreven en vastgelegd. Bij het opstellen van deze nota is rekening gehouden met de wettelijke kaders, te weten de Waterschapswet en het Waterschapsbesluit waarin de bepalingen voor de beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen (BBVW) zijn opgenomen. In de BBVW zijn de voorschriften met betrekking tot waarden, activeren en afschrijven van vaste activa opgenomen.

Onderstaand zijn de belangrijkste artikelen opgesomd.

Artikel 4.2 lid 4 Waterschapsbesluit

De kostentoerekening die door het waterschap wordt toegepast vindt plaats op basis van objectieve bedrijfseconomische criteria.

Artikel 4.67 lid 1 Waterschapsbesluit

De afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar.

Artikel 4.67 lid 2 Waterschapsbesluit

Slechts wegens gegronde redenen mogen afschrijvingen geschieden op andere grondslagen dan die welke in het voorafgaande begrotingsjaar zijn toegepast.

Artikel 4.67 lid 3 Waterschapsbesluit

Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.

Artikel 4.67 lid 5 Waterschapsbesluit

Voor immateriële vaste activa geldt een maximale afschrijvingstermijn van 5 jaar.

De BBVW schrijft voor dat de (vaste) activa dient te worden afgeschreven op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. De gebruiksduur is gelijk aan de verwachte economische of technische levensduur. Het BBVW schrijft geen afschrijvingstermijnen voor omdat de gebruiksduur afhankelijk kan zijn van de lokale omstandigheden. Afschrijven is stelselmatig (grondslagen moeten consistent worden toegepast) waarbij resultaatafhankelijk afschrijven **niet** is toegestaan. Hieronder valt ook het creëren van financiële ruimte in de meerjarenraming door het verlengen van de afschrijvingstermijn.

Het BBVW geeft aan dat afschrijving slechts om gegronde reden mag afwijken van de grondslagen die in het vorig boekjaar zijn toegepast. Daarbij kan sprake zijn van een stelselwijziging of van een schattingswijziging.

1. een stelselwijziging: dit betreft een wijziging van de vrij te kiezen waarderingen (activerings) grondslag; het waterschap kan bijvoorbeeld besluiten om het aanvangsmoment voor het starten met afschrijven te wijzigen in verband met administratieve lastenverlichting. Een dergelijke wijziging wordt aangemerkt als een stelselwijziging.
2. een schattingswijziging: afschrijven van geactiveerde kapitaalgoederen vindt jaarlijks plaats op basis van een vooraf bepaalde gebruiksduur. De afschrijvingstermijn kan aangepast worden (korter of langer) indien de feitelijke gebruiksduur bij nader inzicht afwijkt van de vooraf bepaalde gebruiksduur.

Standpunt accountant

Navraag bij onze accountant (BDO) heeft uitgewezen dat een aanpassing van de afschrijvingstermijnen alleen mogelijk is op basis van een stelselwijziging of een schattingswijziging

zoals boven omschreven. Aanpassing van de afschrijvingstermijnen voor het creëren van financiële ruimte is dan ook niet toegestaan.

Schuldpositie

Tot slot kan nog worden vermeld dat een verlenging van de afschrijvingstermijn leidt tot het verder doorschuiven van de kosten naar de toekomst toe en heeft een nadelig effect op de schuldpositie van ons waterschap en de netto-schuldquote. Dit is niet in lijn met de beheersing van de schuldpositie van het waterschap.

Financiële ruimte

De opbouw van de afschrijvingskosten in de meerjarenraming is opgebouwd uit een tweetal componenten. Te weten de afschrijvingskosten die gebaseerd zijn van de bestaande investeringen tot met 31-12-2021 (jaarrekening 2021) en de afschrijvingskosten van de nieuwe investeringen in 2022, 2023 en volgende jaren.

In de concept- begroting 2023 zijn de afschrijvingskosten geraamd op € 17.554.900. Hiervan heeft € 14.81.300 betrekking op de afschrijvingen van de projecten tot en met 2021 en € 2.704.700 op afschrijvingen van de investeringen 2022 en 2023. Onderstaand is de opbouw van de afschrijvingskosten in de meerjarenraming 2023-2028 weergegeven.

Opbouw afschrijvingskosten MJB begroting 2023-2028	2023	2024	2025	2026	2027	2028
- afschrijvingskosten investeringen bestaande activa per 31-12-2021 (jaarrekening 2021)	14.814.310	13.968.104	13.258.155	12.582.423	12.124.608	11.970.862
- afschrijvingskosten investeringen 2022, 2023 ev	2.740.590	4.589.583	6.458.017	8.521.974	10.380.173	11.762.431
Totaal	17.554.900	18.557.687	19.716.172	21.104.397	22.504.781	23.733.293

Voor de berekening van het financiële effect van de herziening van afschrijvingstermijnen van de bestaande investeringsprojecten (t/m 31-12-2021 jaarrekening 2021) zouden alle 788 projecten die zijn opgenomen in de assetsmodule tegen het licht moeten worden. Hierbij zou gekeken moeten worden naar de individuele boekwaarde van de projecten, de restant afschrijvingstermijn en de doorrekening voor de aanpassing van de afschrijvingstermijn. Gelet op de complexiteit en benodigde inzet hebben we dit bij de beantwoording buiten beschouwing gelaten.

Om deze reden zijn we bij de financiële berekening van het meerjarig effect van de herziening van de afschrijvingstermijnen op de afschrijvingskosten uitgegaan van de investeringen 2022, 2023 en volgende jaren.

Onderstaand zijn naar aanleiding van de gestelde vragen en op basis van genoemd uitgangspunt vijf opties in beeld gebracht, te weten:

1. Effect op afschrijvingskosten waarbij de afschrijvingstermijnen van alle investeringen in 2022, 2023 en volgende jaren zijn verhoogd met 5 jaar.
2. Effect op afschrijvingskosten waarbij de afschrijvingstermijnen van alle investeringen in 2022, 2023 en volgende jaren zijn verhoogd met 10 jaar.

3. Effect op afschrijvingskosten waarbij alleen de afschrijvingstermijn van de investeringen van 30 jaar van 2022, 2023 en volgende jaren zijn verhoogd met 5 jaar tot 35 jaar.
4. Effect op afschrijvingskosten waarbij alleen de afschrijvingstermijn van de investeringen van 30 jaar in 2022, 2023 en volgende jaren zijn verhoogd met 10 jaar tot 40 jaar.
5. Effect op afschrijvingskosten waarbij alleen de afschrijvingstermijn van de investeringen van 30 jaar in 2022, 2023 en volgende jaren zijn verhoogd met 20 jaar tot 50 jaar.

Optie 1

Effect op afschrijvingskosten ivm verlenging alle afschrijvingstermijn met 5 jaar	2023	2024	2025	2026	2027	2028
- begroting 2023	17.554.900	18.557.700	19.716.200	21.104.400	22.504.800	23.733.300
- begroting 2023 verlenging termijn alle investeringen vanaf 2022 met 5 jaar	16.922.829	17.600.580	18.447.036	19.503.078	20.906.560	22.484.378
Voordeel	632.071	957.120	1.269.164	1.601.322	1.598.240	1.248.922

Optie 2

Effect op afschrijvingskosten ivm verlenging alle afschrijvingstermijn met 10 jaar	2023	2024	2025	2026	2027	2028
- begroting 2023	17.554.900	18.557.700	19.716.200	21.104.400	22.504.800	23.733.300
- begroting 2023 verlenging termijn alle investeringen vanaf 2022 met 10 jaar	16.489.302	16.877.228	17.445.923	18.206.076	19.301.312	20.591.108
Voordeel	1.065.598	1.680.472	2.270.277	2.898.324	3.203.488	3.142.192

Deze opties (1 en 2) zijn gelet op de regelgeving niet toegestaan omdat korte looptijden ten onrechte worden verlengd.

Optie 3

Effect op afschrijvingskosten ivm verlenging afschrijvingstermijn van 30 naar 35 jaar	2023	2024	2025	2026	2027	2028
- begroting 2023	17.554.900	18.557.700	19.716.200	21.104.400	22.504.800	23.733.300
- begroting 2023 verlenging termijn investeringen van 30 jaar vanaf 2022 met 5 jaar tot 35 jaar	17.289.689	18.144.416	19.096.586	20.246.651	21.394.499	22.412.858
Voordeel	265.211	413.284	619.614	857.749	1.110.301	1.320.442

Optie 4

Effect op afschrijvingskosten ivm verlenging afschrijvingstermijn van 30 naar 40 jaar	2023	2024	2025	2026	2027	2028
- begroting 2023	17.554.900	18.557.700	19.716.200	21.104.400	22.504.800	23.733.300
- begroting 2023 verlenging termijn investeringen van 30 jaar vanaf 2022 met 10 jaar tot 40 jaar	17.117.698	17.834.462	18.631.897	19.603.341	20.554.288	21.389.419
Voordeel	437.202	723.238	1.084.303	1.501.059	1.950.512	2.343.881

Optie 5

Effect op afschrijvingskosten ivm verlenging afschrijvingstermijn van 30 naar 50 jaar	2023	2024	2025	2026	2027	2028
- begroting 2023	17.554.900	18.557.700	19.716.200	21.104.400	22.504.800	23.733.300
- begroting 2023 verlenging termijn investeringen van 30 jaar vanaf 2022 met 20 jaar tot 50 jaar	16.876.910	17.400.527	17.981.332	18.702.708	19.377.992	19.956.604
Voordeel	677.990	1.157.173	1.734.868	2.401.692	3.126.808	3.776.696

In theorie zijn de opties 3, 4 en 5 mogelijk mits kan worden aangetoond dat hier sprake is van een schattingwijziging waarbij we de goedkeuring van de accountant moeten hebben.

Realisering is op de korte termijn niet mogelijk maar kan verder worden onderzocht bij de herziening van de nota activabeleid die voor 2023 op de planning staat.